

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4		
Egy óra . . . 1	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. HORICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos peút sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Megalázva.

Az a különös és a világhistóriában pártját ritkító államjogi viszony, mely minket Ausztriához kapcsol — évszázadok óta gyakran idézi fel ránk nézve az ugynevezett kínos helyzeteket. Ennél a szerencsétlen viszonynál fogva türi és szenved a nemzet évszázadokon keresztül egy nép Konglomeratum paczkázását, jogtalan uralmát, a nemzet állandó kihasználását, alárendeltségét, megadóztatását és minden téren való megalázását. A tehernek fele mindig a mienk, gyakran egészen mi viseljük, míg a haszonból csak az osztrák részesül. A külügyi teher felét mi viseljük, de a külföld csak az osztrákot és Ausztriát ismeri; a hadsereg budgetjéhez mi izzadjuk a milliók felét, de azért csak osztrák hadsereg létezik; az udvartartáshoz mi adjuk a civillista felét, de azért magyar udvartartás nem létezik, pénzünk úgy a külügyi, mint a véderő költségeihez igen jó, de nyelvünk szégyenletesen alárendelt szerepet játszik mindenütt. A törvény egyenlő jogokat biztosít, de az alkalmazásban a nemzeti souverénitás mindig eltörpül.

Egyetlen alkalom most kínálkozott a külön vámterülettel arra, hogy az

osztrákot emberségre tanítsuk, most kínálkozott az alkalom arra, hogy a bécsi rongyot ne kelljen tovább drága magyar arannyal megfizetni, de ezt az alkalmat sem fogjuk megragadni, mert a kormányzati rendszer szervilizmusa mindig kész meglapulni az osztrák parancsoló szavára.

Pedig nagyra voltunk a jog törvény és igazság jelszavával. Azt hittük, hogy a jog törvény és igazság Ausztriával szemben is jog törvény és igazság marad. Azt gondoltuk, hogy jogaink, igazunk nem lesz olyan arczpirító módon eltiporva, mint eddig, s a dualizmus elve legalább részben kifejezésre jut.

Csak az osztrák kaczagott ezeken a frázisokon. Jól tudta, hogy a nemzet továbbra is hűbérese lesz Ausztriának s keserves küzdelmének, munkájának gy mölcset osztrák érdekek istápolására, osztrák nagyság hizlalására adja, mert az évszázadok nemzetsorvasztó politikai rendszere úgy elgyöngített, hogy már nincs államférfiu, aki a nemzetet a saját lábára tudná és merné állítani.

Most pedig, midőn a gazdasági különválásnak sikerült egy kis hangulatot felidézni, épen e nemzet fiaiból kerülnek ki mostanában a tudós állam-

férfiak, a kik azt hirdetik, hogy a gazdasági különválás káros következményekkel járna a nemzetre.

Erre aztán csakugyan vérszemet kap az osztrák. Ime a magyarok önként fogózkodnak a járomba, oh a jó magyarok már is ilyen virágzó gyár-ipart teremtettek Ausztriának, de ők még a fogpiszkálót sem tudják előállítani. Milyen drágán fizetik a mi nagy gyári munkánkat, mert hiszen ők mind annak előállítására barbárok, tudatlanok s a mellett gyávák.

Oh jól tudják az osztrákok, hogy a gazdasági különválástól helyettük is mi ijedtünk meg s jól tudják, hogy alárendelt helyzetünkben a tettek mezejére sohasem mernének lépni. Az önálló vámterület eszméje csak játékszer volt, a mivel a hiszékeny nemzetet becsapták a vezérszerepét vivő egyének, de amikor komolyan akarta venni a nemzet többsége, akkor hirtelen kicsavarták a kezünkől, mert hiszen mi lenne a szegény osztrák iparból, melynek a nagy világon nincs más számbavehető piacza, csak Magyarország.

De így hunyázkodunk meg az osztrák előtt minden téren. A megalázott szolgaságnak újabb eklatans bizonyítéka a trónörökös szeptérvári

Álmodtam.

Álmodtam én egyszer
 Egy gyönyörű álmot:
 Nyíltak a nyíltak a
 Rezeda virágok.

Rezeda nyílaskor
 Láttalak meg téged,
 Szemeidben azt az
 Örök fényességet.

A rózsák is nyíltak
 Piros pünkösdi napján,
 Virított, virított,
 A kertetek alján.

Majd meghaltam érte,
 De nem a rózsáért,
 Gyönyörű két szemed
 Edes mosolyáért . . .

És a mikor összel
 A rózsák leszáradt:
 Hogy esengtem érted
 Hogy sirtam utánnad . . .

Kató József.

Rövid boldogság.

Ott feküdt az ágyon, halaványan, fehéren. Nagyon beteg volt szegény leány. Szinte látszott, hogy az élet hogy költözik el lassankint finom metszésű ajkairól, meghuzódott arczáról és két nagy fekete szeméből.

Szomoru, csöndes baldoklása volt ez egy szebb ifjára érdemes ragyogó, üde, fiatal tavasznak.

Mert ha meghal valaki elaggya, végig élvezve az élet gyönyörűségeit és képtelenül újabb élvezetekre, kifáradtan, fáradtan készsül lehunyni a szemét, hát ha sajnálják is őt, de környezete mégis könnyen belenyugszik a változhatatlanba — de mikor egy édes, ifju, ssép kis leányról kell elhinni azt, hogy örökre lehunynya ragyogó szerelemmel, ifjúsággal s az élet szeretetével teli szeméit — azt bizony szomoru dolog végig nézni.

Ha az édes anyjának, vagy az atyjának, annak a komor arczu uri embernek, a kit sem mosoly gni, sem könnyezni nem láttak eddig — megrepedt volna a szíve, ebben a végtelenül kétségbeesítő órában, azt sem lehetett volna csodálni! Hanem hát a sors sokszor igazat ad Heinének. Sokat el-

bir az ember — csak azt nem kell kérdezni, hogyan.

Az orvos, a komoly arczu, nagy tudós hireben álló, egyetemi professzor kijelentette, hogy Blanka kisasszonyon nem lehet segíteni.

— A tifusszal uram maig sem vagyunk tisztában! Néha lefolyik minden veszély nélkül, máskor pedig tönkre teszi a maga alá gyüri a legerősebb szervezetet is a mi minden szaktudományunkkal egyetemben. És ilyenkor minden tudásunk és minden büszkeségünk mellett kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a mi tudományunk határa megszűnik és kezdődik azé, a kinek nem mi adtuk az orvosi diplomát: a Véletlené. Ezuttal azonban, fájdalom, de ki kell jelentenem, hogy ennek a diploma nélkül való kollégáknak a gyógymódjához sem bizom! Legyen erős uram és nyugodjék bele az Isten akaratába.

A nagy, nehéz lázbeteg magára maradt, míg az édes atyja elvonult a tanár úrral a másik szobába, a hová az édes anyja is követte. Egyedül maradt és felemelkedve ágyában (a láz tulerős foku erőt kölcsönzött az elernyedtt testnek) hallgatóni kezdett, ösztönszerűleg érezve, hogy a szomszéd szobában az ő sorsa felől határoznak.

utja. Ferencz Ferdinánd főherczeg ugyanis a minden oroszok czárjánál tesz politikai jelentőségű látogatást.

Talán nagy nemzeti érdekek kerülnek szőnyegre az orosz czár és a magyar trónörökös közt. Ugyde a magyar korona az osztrákok előtt épen olyan kis jelentőségű, mint a magyar nemzet maga s ezért nem tartották szükségesnek, hogy az osztrák és cseh kísérel mellett magyar kísérete is legyen a trónörökösnek.

Ferencz Ferdinád ő fensége pedig nemcsak az osztrák császári, hanem Szent István koronáját is viselni fogja. A történelemben pedig 800 esztendő fényel ragyog ez a korona. De hát az bliktri az osztráknak. A magyar csak arra jó, hogy fizessen.

Háromszáz esztendő szegényét egyre fokozzuk, terheit türelmesen viseljük és megizzadunk bele, annyifelé kell innár borogatni a feledés fátyolát.

A kitiltott osztálysorsjegyek.

Hogy Ausztria a kormányunk által szabadalmazott sorsjegyeket kitiltotta területéről, azért csak halával tartozunk. Harminczhárom éve, hogy vele közösködünk, úgy látszik a negyvenedik év közelével megjön a német sógor esze. Belátja, hogy nem szabad a fejős tehenét annyira kimeríteni, hogy bornyat megfossa egészen a természet adta taplakatól; hadd jusson inkább az adóvagyhajtonak, ki zsandar fedezet mellett évente negyven millióval szaporítja a Kriegs kasszát.

A betegség az úgy is érzékeny és finom női idegeket még érzékenyebbé teszi és szinte túlfinomítja. A láz olyan a testnek, mint a maximalis hőfok a remekül edzett aczelnak. A legkisebb, legparányibb tömcsét is mozgásba hozza. A leány is szinte földöntúli éberséggel és csodálatos hallani tudással figyelt a beszédre.

A doktor eleinte esőndesen, titkolózva kezdett el beszélni, hanem azután természetes nagyképszerűsége és professzori pathosza felülkerekedett és elég hangosan kezdett el értékelni a betegség gyógyíthatatlanságáról. Ugy, hogy a beteg leány minden szavát jól megérthette.

— Vége van mindennek — sóhajtott fel megtört, kétségbeesett hangon végig nyulva agyában — meg kell hallnom!

Kétségbeesetten és agyongyöttrötön vergődött ágyában. Egy pillanatig úgy érezte, mintha legokosabb dolog lenne odamenni az ablakhoz és felszakítva az ablaktáblát, leugorni az utcára. Minek megvárni azt az egykét napig tartó halálküzdelmet! Így legalább hamarabb vége lesz mindennek! Hanem egyszerre csak mintha valami villám hasította volna végig az agyát és gyújtott volna ott világosságot — egy másik gondolat ebredt fel a lelkében: Ugyis meghal, hát miért ne arulhatná el feltett titkát, ha y valakit nagyon szeret! Olyan valakit, aki sohasem lehetett volna az övé, de a kinek most, halála előtt megvallhatja, hogy szereti.

És ez a gondolat mindig jobban befészkelte magát lelkébe, mint a vízbe dobott kő, mely egyre szelesebb gyűrűket von maga körül.

Minél szegényebb a nép annál inkább próbál szerencsét és Fortuna asszony Magyar honban már az egyedül imádott istennő. Pedig kar annyit futkosni a csalfa után midőn az állandó terhek sánczai állják a haladás útjait.

Csodálkozunk a pénzügyminiszter me-részségén, ki évi jó provozio mellet corices sionálja az ily svindli játékot, midőn neki kell legjobban ösmerni az ország kétségbe-ejtő helyzetét. Nem elég, hogy idegenek lassan leszorítanak anyaföldünkről, hát még nyugodt lelekkel nézheti, hogy ily hazárdul becsapjanak! Sors és kartyajatek már a mi támaszunk, megrabolni egymást a mi vég-czelünk.

A kis lutrit beszüntették és helyébe a nagyot engedélyezték, de azért még annyit sem nyerünk, mert a főnyeremények csak a színes papíron figurálnak. Olvastunk már olyat: Ötszáz arany egy poloska! pedig a bankárék nyakán könnyen megterem.

De még honnan venné magát az a sok millió, midőn kenyérré sincs az országos éhínségben?!

Más oldalról tekintve a tilalmat, hol marad a magyar kormány tekintelye, es mikép tünteti fel a világ előtt viszonyunkat Ausztriához? Tulnan úgy látszik nem igen respéktálják a királyt. Hogy az idegen sors-jegyek több államból kitiltattak az a poli-tikai ajthmetikára tartozik. Így Poroszország már 1847 ben ellennük védekezett. Mig Ausztria csak 1889 ben rendelte el a zár-latot és a már beözönlött sorsjegyek ér-vényességét állami ellenjegyzéssel bizto-sította.

Most tehát önként merült fel a kérdés: Magyarország idegen Ausztriának? És ha igen, miért szavazzák meg oly készséggel delegált magyarjaink a kvotát, de mi közünk az új ágyukhoz, ha a sorsjegyő-

Meg kell neki rőndanom — sut-logja halkán.

És mikor halotthalványan, piros arc-al (őh azok a fehér könyveseppek milyen piros nyomokat hagynak az arczon), kilép az atya a mellékszobából és kikisérve a doktort az ajtóig, oda megy hozzá és meg-simogatva az arczát, kérdezi tőle, hogy érzi magát, egyszerre csak egy erős elhatározás-tól megkapva azt mondja:

— Hívd ide Bérczi Gézát, beszélni akarok vele. Az öreg Kerpely eleintén azt hiszi, hogy a leánya csak lázalmában beszél. Bérczi hívja ide, azt a könnyelmű legényt, akit épen a leánya kérésére tiltott ki a házból. A leánya kérésére, aki egyszer kérve kerte őt, hogy annak az embernek mondja meg, hogy nem akarja őt többé látni! Most azt akarja itt maga mellett látni? Eh, ez lehetetlen! Talán nem is értette jól.

— Bérczi hívjam ide? Hiszen magad akartad, hogy kiutasítsam.

— Igen, mert szerettem! Nem akartam hogy miattam valami ostobaságot kövessen el! Szegény fia, én is szegény vagyok, mi lett volna belőlünk, ha egymásé lettünk volna! Kiábrándulás, semmi egyéb, de most már nem lehet szó kiábrándulásról. Mielőtt meghalnék, megakarom neki mondani, hogy hazudtam, mikor azt mondtam hogy nem szeretem. Szeretem, szeretem, az örüleség, a halálig. Hívd ide, meg akarom neki mondani!

És meg is mondta.

A férfi elérzékenyedve borult az ágyra forró csökjáival árasztotta el a leány vékony fehér, átlátszó kezét.

ben nem osztozunk, nem egy csillag ve-zérel?

Mit akar hát Ausztria e tilalom fával a határon? Talán inuitáléja innationális vámháboru szövegének.

Hogy az osztály sorsjáték részvényesei nagy része külföldi, bizonyítja; hogy kezdete-n az arusitók is németek voltak mint Heinze, Gaedicke (Geh dicke fortuna!) stb.

A husz évre tervezett veszedelmes játéknak még csak első negyedében vagyunk, jó lesz vigyázni, hogy úgy no tegyenek Ausztriával, mint a híres Kaufmann és Simon hamburgi bankvezér, mely minden tilom daczára elárusította a tilalom fa gyümölcseit. Itt fekszenek előttem a levelek, melyek különböző városokban keltek és különböző firmák alatt bátran tuljartak a határt és az osztrák eszet. A nyomtatott boríték homlokán ott kérkedik: Agentur und Comision — Berlin; Vertretung für Versicherungen — Bergedorf; B. Werner, Agentur für Cafee und Thee — Grossborstl, Amelingen Strasse No 4. sat. és ezek mind a főntemlített cég sorsjegyeit tartalmazzák.

A svindlítés külömben nálunk oly arányokat öltött, hogy mi büszkék lehetünk a birhedt Somossy magyar eredetére. Csak úgy hull az Isten áldása, kivált ott, hol épen gyéren látogatják a hat osztályt, mint p. Debreczenben. A gyűjtők is nem elég-szenek meg a 3,5 perczenttel, de van annyi bátorságok a be nem váltott sorsjegyek be-tetjeit a huzás után is követelni, midőn az egyszerűen feladott jegyekert a posta nem szavatol. És még is van elég oktalán, ki beküldi a jogtalanul követelt összeget, mely tisztán a gyűjtő zsebébe vándorol.

Lukács miniszter, nem azért a nemzetnek felelős minisztere, hogy csak magát ministrálja, de juttasson a nyereségből ami szegény székely véreinknek is. Vagy talán nem izlik már a székely-gulyas?

— Az Isten jó, meggyógyít téged, boldogok leszünk!

És beállt a csudálatos véletlen, mely meghazudtolta a híres professzort.

Blanka jobban lett. Lehet, hogy a boldogság gyógyította meg, lehet, hogy anélkül is jobban lett volna.

Üdülőfelben volt. Ott ültek egymás mellett a diványon. A leány a kezében tartotta a férfi kezét:

— Boldog leszel e velem? Eltűröd e értem az élet mindennapi, nehéz küzdel-mét. — A szegénység nem abrandít e ki szerelmedből?

— Esküszöm, hogy nem!

És másnap kezéhez kapta a leány vő-legénye atyjának egy levelét:

— Ne tegye a fiamat szerencsétlenné! Géza irta, hogy a kényszerűség vitte rá erre a lépésre. Hatszáz forintból hogy él-nek meg? Én pedig nem segíthetem a fiamat semmivel. Mindenre kérem, a mi szent ön előtt, adja vissza a szavát a fiamnak,

És a leány vissza adta. A tudós egye-temi professzer ugyan erősen kikelt a szü-lők hanyagsága ellen, hogy nem vigyáztak eléggé az üdülő betegre és engedték, hogy meghűtse magát, a mely meghülés azután halálát okozta, hanem persze ő nem olvasta azt a pár sorból álló levelet, melyet Bérczi Géza ur édes atya kapott.

Külömben hiába olvasta volna, úgy sem értette volna meg, mert csak annyi volt benne:

— Igaza van uram. a boldogság csak a gazdag embereket illeti meg, vagy a ha-lottakat.

Vértessy Gyula.

Persze ily jótékony cél nem lebeg előtte, de igenis: még neki bátorodik, emeli az adót, posta és dohány levelekben, ha látja, hogy úgy telik sorsjegyekre, kártyára, czifra levelező-lapokra, lovakra, bálókra, színházra és selyem szoknyára. Megérjük, hogy lesz még szoknya adó is, ha Ausztria is úgy akarja.

Ausztria! Legyen meg a te akaratod! mi az egyszer nem demonstrálunk ellened; mi sem veszünk többé Osz-tály-sorsjegyet!

Göndy Károly.

Kor és jellemrajzok.

(Dióhéjban.)

Kétféle lázt ismer a természet tudomány u. m. meleg lázt és hideglázt. Ezt a többek között a városi főmérnök ur is felváltva szokta érezni. — A költségekbe nagyon is belemelegedve lázasan dobálta ki a város pénzét — és most fázik az — elszámolástól.

A színésznőket régen „ifjasszonyoknak“ később „kisasszonyoknak“ hívták. Ma már őket is elszédítette a czimkorság s szívesen veszik, ha „urbölgyeknek“ ezimezzetnek irásban és szóval.

Ma már többet tud a csirke, mint régebben tudott a tyúk. En nem hiszem. Mer' akkor nem lenne annyi eretlen és gyámság alá kárhoztatott kamasz ember. Vágy ma az emberek bölcsen születnek és azután a mint fizikailag nőnek és fejlődnek szellemileg és erkölcsileg törpülnek és napról napra silányabbakká lesznek...?!

Ma az iskolai nevelés nem tud a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő nevezéket kiképezni. Az élet iskolája pedig eldurvítja a nemesebb indulatokat és hajlamokat, miáltal aztan pulyákat és gonoszokat nevel. Így lesz a nemzet szolgaságra és elzüllesre kárhoztatva. De mit törődnek mindezzel a mai önistenítő államferfiak. Hiszen nekik ez a nemzet: „misera plebs Contribuens“.

Publicista

Egy debreczeni ember levele Amerikából.

(Ez sem reklamezikk!)

Böszörményi Géza, volt debreczeni hivatalnok levelet írt január 27 ről keltező egy debreczeni barátjának. Érdekesnek tartjuk kivonatosan közölni a levél tartalmát.

Mindjárt a boritékon meglepő a kettős czimezés: N. N. esetleg X. Y. urnak. Belül aztán megmagyarázza azt a levelíró, még pedig „alaposan“. Attól fél nevezetesen, hogy a czimzett kiköltözött ez árnyékvilágból azon 3 év óta, mikor utolsó levelüket váltották, Jha, odaát más a világ, az étellel epügy dobálóznak, mint a penzzel.

Személyi kérdézősködések után elmondja Böszörményi, hogy ő jelenleg, mint a clevelandi egyik legnagyobb napilapnak, a „Magyar Hirmondó“ nak utazó ügynöke tartja fenn magát és családját. Feleségét Amerikában vezette oltárhoz. a ki szintén

magyar leány, még pedig hajdu-megyeyei,

Irja egyebek közt, hogy Ohio, Pennsylvánia, Illinois, Indiana, New-York és részben Michigan államok, de főleg az első három anyyira el vannak árasztva tisztán magyar és magyarországi tót bevándorlottakkal, hogy évekig utazhatik az ember magyar telepek között kelendő hazai arukkal, vallásos könyveket, tajtekipipát s egyebeket árusítva.

Canada államban 300 magyar család lakik, jobbadán farmerek, Rajes Zoltán nevű magyar honfitársunk a múlt évben 57 pest-megyeyi magyar csaladdal ott megtelepedvén, megalapította a legújabb magyar községet „Mátyásföld-telep“ néven. Ide hitták meg a napokban Böszörményit állami tanítónak. Felutazik most oda s ha jónak látja az életet, elfogadja a meghívást. Említi, hogy ha debreczeni kisgazdának vagy pász-tőrebereknek szükségük volna valami adatra az amerikai magyar települések iránt, Rajes ur (Ottava, Putario, Canada) készséggel ad felvilágosítást. Ez az uriember a magyar telepítők ottani intézője és a canadai kormány előkelő állású hivatalnoka.

E levelét Böszörményi egyik magyar honfitársa lakásán írja, ki a czimzettől általa kért felvilágosítást Debreczenben, a Darabos utcán lakó családjá felől. Érdekes dolog, hogy bélyegtelen választ kér, ami az amerikai spekulatio szellemre vall. Így biztosabban rendeltetési helyére jut a levél.

Eddig a levél, melynek 12 (tizenkét) oldalának több részét személyi vonatkozású kérdések és adatok töltik meg.

NAPI HIREK.

A főispán a népkonyhában.

Tegnap délben Puky Gyula, főispán, Simonffy Imre polgármester, Komlóssy Arthur főjegyző és Oláh Karoly tanácsnok, mint a népkonyha felügyelője kíséretében meglátogatta a népkonyhát, hol közel 700 szegény várta a meleg ételt. A főispánt és kíséretét Veressné Szathmáry Teréz nőegyleti elnök, Komlóssy Arthurné alelnök és Beszler Karolyné, Kolbenheyer Kálmánné, Hutiray Béláné s Muraközy Leona urbölgyek, valamint Konecz Ákos nőegyl. titkár várták. Ez utóbbinak igazán költői szép üdvözlőtere a főispán a legmelegebben válaszolt, kiemelve a népkonyha nagyfontosságát és a nőegylet meg nem halálható buzgalmát, melyet e nagyjelentőségű ügy vezetése körül is tanusít. Azután a megjelentek a konyhába mentek, hol az ételeket megízlelték, azokat igen jóknak találták és általában mindenről a legnagyobb megelégedéssel nyilatkoztak. Azután a főispán és kísérete megtekintette az ugyanazon házban elhelyezett köz. tanfolyami internátust, ahol 12 tanf. hallgató nyer lakást és 60 hallgató étkezést. Itt a főispán buzditó beszédet intézett az ifjakhoz, kik zajos élienésben törtek ki s a látogatást Oláh Karoly tanácsnok, a tanfolyam egyik jelenlevő tanára köszönte meg. Végül a főispán és kísérei a jelenlevők emelkedett hangulata között 1 óra kor eltávoztak. Kedves emléket hagyva hátra egy a nőegylet vezetőségénél, mint a köz. tanfolyam hallgatóinál és a nagyszámban megjelent szegényeknél.

Esküvő.

Wallerstein Aladár kereskedő e hó 23-án esküszik örök hűséget Liptó-Szent-Miklóson Eichhorn Lajos földbirtokos kedves leányának, Margitnak.

Meghívás.

A debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottsága 1902. év febr. hó 12-én d. u. 4 órakor az egyház tanács termében ülést tart. Az ülés tárgya: Folyó ügyek,

Az angol-club matinéja.

Az angol-klub február 16-án, vasárnap saját helyiségében matinét rendez, melynek angol műsora a következő:

1. Opening adress by Rev. Lewis Csiky.
2. Piano Recital. Executed by Miss J. Pavelko.
3. Poems. Recited by Miss Ilona Jeney.
4. Songs. By Mrs. Balkányi Bódy Ella.
5. Free entertainment by Secretary Komlóssy.

Siketnémák Debreczenben.

A siketnémák váci orsz. intézete igazgatóságától megkeresés érkezett a városhoz, melyben jelezve van, hogy f. hó 19-én délután 2 intézeti tanár és 6 siketnéma érkezik Debreczenbe s a siketnémákról, azoknak oktatásáról előadást kíván tartani és a tanítást gyakorlatilag óhajlja bemutatni, mely czélból kéri a városház nagytermének díjtalan átengedését s az érkezők elszállásolását. A tanács ma válaszolt, hogy a siketnémákat és tanáraikat szívesen várja és látja s a további teendőkkel Oláh Karoly tanácsnokot bizta meg. Ez ügyre még visszatérünk s addig is a nevezetes eseményre felhívjuk a közönség figyelmét.

Az orthodox templomot feltörték.

Ma reggel a Pásti utcai zsidótemplom egyházfija feltörve taláta az imaházat. A tettes az éjszaka sötétjében valami módon felörte a külső ajtót s az ilykép megnyílt előszobában felkattatta a belső ajtó kulcsát. Behatolt a templom belsejébe és az udvaron levő vágóhely mellől előkerített vasdorronggal felfeszítette a szegények perselyét, melyben körülbelül harmincz-negyven forintnyi összeg volt. Ezekből következtethető, hogy a viszonyokkal ismerős ember követte el a betörést. Gyanúsitanak egy vándor koldust, ki két nap óta állandóan az imaház mellett ólalkodik. Az egyházi látta is őt az este 8 órakor ott bujkálni, de nem tulajdonított ennek semmi fontosságot. A vizsgálat meindult a tettes kinyomozására, s meglehet, hogy lesz is eredménye. Annyi bizonyos, hogy a hitközség gondatlansága megkönnyíti az ily tettek elkövetését, mert a templom külső részén még mindig üvegajtó van, melyet feltörni a legegyszerűbb dolog.

Szozer Ilonka a Svetits-intézetben.

A Svetits intézet növendékei hétfőn és tegnap farsangi előadást tartottak; melyen Szombathy Margit, Kovács Eta, Sajó Berta, Tabajdi Lenke és Lelkes Janka keltettek különösebb hatást. A tegnapi ünnepélynek kedves meglepetés és nyereség volt, hogy Szozer Ilonka is megjelent azon Wolafka

sült a fegyver. „Fussunk!” — kiáltja — s ellökve fegyverét, amint Isten birnia engedte, rohan a gyaloguton. A szálerdőt akarja elérni, melynek faira fölkapaszkodhatnak. A közelben sehol magasabb fa, a szálerdő messze s ő rémülten hallja, hogy mögötte mindig közelebb dübörög a föld. A szörnyeteg üldözi. Már hallja, mint fuj nagyokat. Alig lehet pár lépésnyire. Ereje fogy. Már legfeljebb pár ugrás és vége! Sőt az utánna futó disznó futásánál már a pára melegét is érzi. Meg kell itt halni, érje hát a halál legalább szembe! Megáll és megfordul. Mögötte áll, levegő után kapkodva a kerülő.

— Hát te számár, miért futsz utánam?

Azt tetszett mondani: Fussunk.

— Hát a disznó hol van?

— Az ott fekszik, ahol rá tetszett löni, meg se mozdult.

Tolvaj napszámós.

Kovács Ferencz napszámós afféle tolvaj, a ki ha hozzáfér valamihez, elviszi. Tegnap Kozma Sándor favágótól lopta el a szeredását, míg az a fa behordásával foglalkozott. Kovács a szeredást potom árért eladta az öskásoknál.

Az esetről értesítettett rendőrség — az alkalmi tolvajt az éj folyamán elfogta.

Hírek a nagyvilágból.

A király unokájának nászutja. Kairóból jelentik, hogy Windisch Graetz Ottó herceg és neje, Erzsébet főhercegnő e hónap 4-én Kairóba érkezett. Indultak január 30-án délelőtt 11-kor Triestből az osztrák Lloydnak „Imperatri” nevű gyorsgőzösén, amely február 3-án ért Alexandriába; egy napot az új pár itt töltött, Kairóban a Guezireh Palace Hotelben laknak s azt a nyolcz szobából álló pompás helyiséget bérelték ki, melyben a Suez-csatorna megnyitása alkalmával Eugénia francia császárné, Napoleon felesége lakott kíséretével. A kiváló vendégek február végeig maradnak Kairóban, miközben megtekintik az összes nevezetességeket s kirándulnak a Niluson Felső-Egyiptomba is. Kairóban egybekent most van a főszezon. Minden szálló zsúfolásig megtelt európaiakkal (főleg angolokkal) és amerikaiakkal, kik közt sok a főúr és pénzkirály. Magyar urak is vannak Kairóban: Báro Harkányi, gróf Pálffy és neje, lovag Raffay, gróf Harrach és neje, Raffay Ferencz egyetemi m. tanár. Ott volt Beöthy Zsolt egyetemi tanár is egy hónapon át tudományos buvárkodás céljából; már hetedszer járt Egyiptomban s most vett a Nemzeti Múzeum számára egy antik faszobrot 1200 forintért. Ott volt Zubovics Fedor kapitány, aki Assouanba utazott Hebantanz magyar orvoshoz s onnan Szudánba megy oroszánvadászatra. Itt említjük meg, hogy a közös hadügyminisztérium értesítette a katonai hatóságokat, hogy Erzsébet főhercegnő a házassága után a királyi család ama tagjai sorába jutott, akik bár megtartották „császári és királyi fenség” czimüket, de az uralkodó ház tagjainak kijáró katonai tisztelgések nem illetik meg őket. Mint tudva van, a Windisch Graetz hercegek amaz ágát, mely Erzsébet főhercegnővel rokonságba jutott, az udvari meghívón a Prinz czim helyett Fürstnek titulálták. Mint Bécsből írják, a hercegi pár nem igen él ezzel a nagyobb czimmal. — **Halál a jég alatt.** Födémcs község közel-

ben megrendítő szerencsétlenség történt a mult szombaton. Bacsó Antal, Szenye Gábor és tarsiak jeget vágtak a Zsitván. A sötétben nem vették észre, hogy a jégtábla, melyen állottak, körülrepedt. Egyszerre csak megindult a jégtábla s a rajta levő két emberrel gyorsan uszott befelé. A többiek, a mint észrevették a veszedelmet, csákányval akarták a megszabadult jégtáblát kihuzni, de minthogy a víz már messze sodorta, csak a jégtábla szélét érték el s a mint a csákányokkal belevágtak, felbillent s Bacsó és Szenye alámerültek. Az emberek ekkor eleresztették a jégtáblát s csakányaiat a vízbe fordult társaik után akarták nyújtani, de a jég lenyomta a két embert, a kik nem is kerültek többé felszínre. A holttesteket nem tudták megtalálni. dacára hogy az egész éjjel csónakkal és csákányokkal keresték. A szerencsétlenül járt két munkás nagy családot hagyott maga után. **Szerencsétlenség a bálteremben.** A mértéktelen pajkosságnak és vigyázatlanságnak igen sajnálatos áldozata lett néhány fiatal ember és leány e hó 9-én Kis-Kőr községben, a hol — mint tudósítónk jelenti — az utolsó farsang alkalmából bált rendezett az ottani fiatalok. A szünóra alatt néhány fiatal legény női ruhába öltözött. Alarczot vett magára és így vonult a bálterembe. Az egyik legény, Jaksza István, cigányfőnök öltözött s nagy meze önyelet vitt magával. A mint a bálterembe ért, körülfogták s ide-oda rángaták őket. E közben Jaksza a nála volt meszelőnyéllel leütötte a menyeczről leelőgő petróleumlámpát. A szétfört lámpából kifröcsesent égő petróleum meggyújtotta az alarczosok és a körülöttük lévő leányok ruháit. A könnyű báli ruhákon a tűz gyorsan terjedt s remülve futottak szét az égő alakok, mindegyik a ruháját karta letépné. A nagy zajra és sikoltozásra azután előfutottak az ivóban mulató öregebb vendégek, ezek leszaggatták az égő ruhákat s nagynehezen előlították a tűzet. A szerencsétlenség következtében Jaksza István, Bruder Tamás, Fülöp Róza, Veró Julesa, Kuszás Veron, Tóth Erzsébet és Bruder Anna igen súlyos égési sebeket szenvedtek. — **Tolsztoj betegsége.** Dr. Berthenson pétervári tanárt, táviratilag hívták gróf Tolsztoj Leo betegágyához. Mikor a professzor megérkezett, a költő aránylag kielegítő állapotban talalta. Rövid idő múlva el is utazott, de meghagyta, hogy a legesekélyebb változásáról a betegnek, azonnal táviratilag értesítsék. Alig ért azonban Berthenson Pétervárra, már megkapta a táviratot, hogy a beteg rosszabbul lett. Szívzorulása van s ehhez tüdőgyulladás járult. — A másik távirat azt vitte hírül, hogy a költő állapot nagyon koinoly. Az orosz lapok egy betűt sem írnak Tolsztojról. — **Erzsébet főhercegnő és a katonai tisztelgés.** A közös hadügyminisztérium a napokban értesítette a katonai hatóságokat, hogy Erzsébet főhercegnőt, Windischgrätz Ottó nejét, nem illeti meg a katonai tisztelgés. E rendelkezés a főhercegnőt a kir. család azon nőtagjai közé sorolja a kik nem szuverén házak tagjaival leplek házasságra s bár a királyi és császári fenség czim őket megilleti, a császári háznak törvényei szerint nem számíthatnak a katonai tisztelgésre. Remélhetőleg azonban nem fogja ez megkeseríteni a főb. mézeshelet. — **A megrabolt adóhivatalok.** Szegedről táviratozzak: A zombori és zentai adóhivataloknál történt betörésre nézve megállapították, hogy Zomborban az éjjeli őrt megköztözték és mindkét helyen a kasszaturás folyamatban volt; de a betörőket idejében elriasztották. Zomborban két egyént letartóztattak. — **Gyilkosság egy történelmi fa alatt.** Szegszárdról írják: Ma reggel a nevezetes Balogh fánál, ahol 1711-ben a labanczok elfog-

tak Béri Balogh Ádám híres kuruczgenerálist, gyilkosság történt. Tóth József és Aszalai József szegzárdi legények ugyanis együtt tuultak egyik vendéglőben, ahol alarczos bál volt. A két jóbarát egy leánynak udvarolt és e miatt összeveszték. Hajnalban Aszalait hazafelé indultában Tóth József több társával üldözőbe vette. Aszalai menekülés közben a két szazados Balogh-fához ért ahol visszafordult és Tóth Józsefet revolverrel lelőtte. **Megtámadt postakocsi.** Vasárnap este a maga nemében parját ritkító, vakmerő támadást intézett három parasztember a Barcza és Ujfalu közt ilyenkor rendszeren közlekedő postakocsi ellen. Rajka Imre postakocsis este nyolcz orakor indult el Ujfaluról a postaszállítmánnyal, hogy azt az 5 kilométernyi távolságra fekvő Barsára vigye. A postakocsis mindig hatlővetű forgópisztolyt hordott magával, s ennek a jó időben való használata mentette meg életét. Alig távozott el ugyanis Ujfalutól 2 kilométernyire, az ut mellett egy árokból három ember ugrott elő. Az egyik megragadta a lovakat, a másik pedig egy hatalmas csapást mért feje felé. Rajka esszevette a veszedelmet s az ütés elől félre kapta a fejét s a másik pillanatban már a mellette álló rablóra lőtt. A lövés után mind a három alak a kocsiakra ugrott, de e közben Rajka ismét lőtt s az egyik rabló mellett taláiba lebukott a kocsi. A lövésre a lovak is megijedtek s gyors vágtatásban ragadtak magukkal a kocsit. A másik két rabló ekkor még mindig a kocsihoz kapaszkodott csak akkor eresztette azt el, a mikor a kocsi egy harmadik lövést tett a rablókra. Rajka, a mint beért Barsára, rögtön jelentést tett az esetről s a csendőrség még azon éjjel megindította a nyomozást. Tegnap reggel már sikerült is a meglőtt rablót Szuhány József ujfalusi ember személyében kideríteni, akinek olyan súlyos a sebe, hogy nem is lehet kihallgatni. Társait nem sikerült elfogni. **Botrány a meggyilkolt miniszter temetésén.** Szollaban botrányos dolog történt a meggyilkolt Kancsew miniszter temetésén. A midőn az óriási gyászmenet egy korcsma felé közeledett, lövések hallatszóitak, az emberek halálra rémültek, mindenki bombamerényletre gondolt a roppant zavart tette az, hogy a gyászkoesi lovai is megbokrosodtak. De csakhamar kiderült, hogy a korcsmában mulatozók összeveszték s az egyik társára öbbször rálőtt de nem talált. Ezeket a rendőrök le is tartóztatták. Künn a temetőben folytatódott a botrány. Amikor a miniszterelnök befejezte gyászbeszédét, egy macedoniai ember lépett a sirhoz és arra czélozva, hogy a gyilkos tette után agyonlőtte magát, így kezdett szónokolni:

— Keresztények, gazdagok és szegények, igazságosok és vétkezők. Két áldozat esett el. Az egyik Jézus Krisztussal száll a sirba, a másik, ez itten, Judással tér a gödörbe!

Tovább nem beszélhetett, mert a gyászzené harsogása elnémította. Csak még ezt tudta kiáltani:

— Ugyis megértitek beszédemet!

Amikor elfogták és megmozdították, egy peszédet találtak nála, melyben közösséget vállalt a gyilkossal és kijelenti, hogy ő is hasonlóképpen fog cselekedni.

Az Augol királyné éttermében

szerdán este Magyarai testvérek, esütörtökön pénteken R á c z Károly tart hangversenyt.

Az angol koronázást elhalasztják.

Londonból írják, hogy odavaló udvari körökben arról beszélnek, hogy Edvárd király koronázását aligha nem elhalasztják. Az elhalasztás okául a Londonban mind jobban elhatalmasodó himlőjárványt hoznak fel.

Fegyelmi vizsgálat egy főkapitány ellen.

Szatmár város törvényhatósága a napokban közgyűlést tartott, a melyen dr. Korbai Károly városi r. főkapitány ellen restanciák miatt és azért, mert a főkapitányi hivatal hivatalos pénzével nem számolt el, gr. Hugonnay Béla elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

A szíami ikrek szétválasztása

Parisban tegnap megoperáltak Dódikka-Radikka nevű indiai ikerpárt, amelyet Barnum czirkusza mutogatott. Az ikrek egyike megbetegedett s e miatt volt szükséges az operáció. Az orvosok ugyanis azt mondták, hogy a beteg testver hálála után néhány órával a másik is meghal vérmérgezés következtében. Az operáció husz perczig tartott és jól sikerült. A vérvesztés negyven gramm volt s az ikrek hőmérséklete 37 fok. Az operációról Parisból még a következőket jelentik: Doyen tanár a műtétről a következőket mondta el:

A műtét nagyon kedvezőtlen körülmények között ment végbe, mert oly ikrek elválasztásáról volt szó, akik mind a ketten tüdőgümők. Az egyiknél már nagyon előrehaladt a tuberkulózis és már szinte haldokolt s ezért nagyon gyorsan kellett cselekedni. A műtét mindössze husz perczig tartott. — Az volt a czelom, hogy legalább az ikrek egyikét megmentsem. Az operácional egészén új rendszert alkalmaztam, amely lehetővé tette nagyobb vérvesztésnek elkerülését. Az összekötő hid két centiméter széles és negy centiméter magas volt s veredényekben nagyon bővelkedett. Ez magyaráta meg annak a kísérletnek az eredményét, amelyet ma reggel tettem annak megállapítása végett, vajjon a két leányak közötti vérzirkulációja van-e. Ma reggel a beteg leányak kassziaszörpben csekély mennyiségű mentit adtam; amelynek az a tulajdonsága van, hogy a váladékot kékre festi. A másik leány semmit se kapott belőle. Két óra múlva konstatalem, hogy mind a két gyermek váladéke egyformán zöldesekre volt festve. A két leány verforgása között tehát összeköttetés volt. Eza tény arra indított, hogy a műtétet haladektalanul fogamatosítsam. A műtétet kétfős emel tyúvel elátott fogót alkalmaztam, amely lehetővé teszi, hogy a kez egyszerű nyomással kétezer kilogrammos nyomást gyakoroljak. Az összekötő rész lazán állapotban volt. A szétvágott részek visszaszorítását a legnagyobb óvatossággal végeztük, úgy hogy Radikkánál két kötés elegendő volt. Dódikkánál három erős ütőer vált szabaddá s ezeket be kellett költözni. Az összes vérvesztés husz-harmincz grammot tett.

A műtétnél jelen volt több orvos, Doyennek felesége és fia és egy ismeretes szobrász. Doyen megengedte, hogy a műtétet kinematográfal fölvegyék. A kinematográf abban a pillanatban kezdett dolgozni, mikor Doyen az ikreket kloroformmal elaltatta s addig működött, amíg Doyen az utolsó kötetést tette a sebekre.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Csütörtökön, bérletszünetben, Szoyer Ilonka harmadik vendégfelléptével: A remete csepenyűje.

Pénteken, bérlet „A” Tapolczai Dezső ur, a Vígsház tagjának vendégfelléptével: A páholy. Bohózat 3 felvonásban.

Szombaton, bérlet „B” Tapolczai Dezső urnak vendégfelléptével: A kis mama. Vígjáték 3 felvonásban.

Szoyer Ilonka vendégszereplése.

Hoffmann meséi.

Bérlet szünetben telt haz előtt mutatta be tegnap este Debreczen kedvence, Szoyer Ilonka a maga művészetét. Az egész előadás általában sikerült, melyben elvitathatlanul Szoyer Ilonkát illeti a főérdem. A közönség halas is volt, — elismerésének és tiszteletének zajos óvációjában és tapsviharban adott kifejezést. Felvonás közben még a vasfüggöny előtt is meg kellett jelenni az ünnepeit vendégszereplőnek. Ez pedig a közönség tiszteletének és tetszésnyilvánításának netovábbja.

Szoyer Ilonka kisasszony sikere azonban a harmadik felvonásban fokozódott tulajdonképeni művészeté. Antonia szerepében kívül az ének és dal utáni baljóslatu rajongás feledtetni úgy az édes apai tilalmat, mint a hitvesnek tett fogadalmat és kedvenc dalaik szívének megszakadásáig, lelkének kitéhelleségig énekli és énekelve holtan roskad össze.

Játéka művészi volt, telve drámai erővel, de hangja itt — különösen a teczettben — nem bírta eléggé, azonban ez nem az ő hibája, mert ide erősebb drámai hangra van szükség. A második felvonásban, Olimpia (báb) szerepét is ritka ügyességgel és művészi szakavatottsággal töltötte be, sőt helyen helyen tulságba is vitte a báb szöveget kimért mozdulatainak reprodukcióját. Annak a bábnak valamivel elfogadhatóbb módon kell a nőies mozdulatok visszaadásával a természetességhez simulnia, habár elegendő mechanizmus is a melyet később feltékenységéből és bosszúból összeraknak.

Karacs Imre a tőle megszokott precizitással és temperamentummal játszott. Tisztán csengő tenorja általános jó hatást keltett s úgy ő, valamint Sziklai alapos készütséggel, könnyed s gördülékeny játékkal nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. Bartha is jó volt.

Szekely, Mirackel csodaorvos szerepében igazolta be alapos készütséget. Az ördögös maszkirozást azonban tulságba vitte és így inkább madarijesztőhöz semmint csodaorvoshoz hasonlított.

A torzításban és rémség-hajhászatban való tulság majdnem tönkre tette azt a hatást a mit szolidabb maszkirozással, a különben jó előadásával s szép ének mellett biztos elért volna.

Kállay Lujza kisebb szerepében, mint Hoffmannak kebelbarátja ezuttal is ügyesen játszott, öltözésére ezuttal azonban nem fordított olyan gondot, mintahogy tőle megszoktuk. A többi szereplők is elfogadható játékot mutattak be. Egyébiránt az esteli előadás a jelzett részletektől eltekintve sikerültnek mondható, sőt még a zenekar is egyöntetűen játszott.

(K—p.)

Tapolczai Dezső Debreczenben.

Mint értesülünk, Tapolczai Dezső a vígszínház tagja, közönségünk egykor dédelgetett kedvence, két estén át vendégszerepelt a fog színházunkban. Pénteken, február 14-én lép fel először Laufs és Krantz kitűnő bohózatában, a nálunk oly nagy sikert aratott Páholyban, és szombaton a Kis mamában.

Urak a kulisszák közt.

A színpadon urak tanyáznak,
Igy szól a méltán bus panasz.
Hiába zord rendőri önkény,
Kijátsza mindig ez vagy az,
A színpadon urak tanyáznak
S szorong az erkölcs igy nagyon,
Na már pedig hol él az erkölcs?
A színpadon, a színpadon! . . .

A színpadon urak tanyáznak
S a rendőr baigán huny szemet,
Folyik a flört, az invitálás,
Kaczér szemjáték, üzenet.
A nézőterem meg se sejtik,
Hogy hát ez ott fent igy vagyon,
Hisz oly erkölcsös minden-minden
A színpadon, a színpadon . . .

A komikát interjuvoitlam
Az ügyben s ő is kesereg
Abszolote nincsen inyére
Ez uri színpadi sereg
— Hiszen urak akédnak — ugymond —
Nem tagadom, hogy igy vagyon,
De férfiak ritkan akadnak
A színpadon, a színpadon . . .

IRODALOM.

Dóczy József legújabb dala.

Dóczy József az ősmert debreczeni nótafa, ki jelenleg Temesvárott van, a temesvári Fehér Kereszt közveasorájára két új dalt szerzett, melyet a bál védnökjének, Molnár főispannénak ajánlott. A sikerült eserdás mely nagy tetszést aratott, szövege a következő:

Rámás piros csizmát vettem . . .

Rámás piros csizmát vettem a turi vásáron magamnak
Ha nem szeretsz, kedves babám, keress más szeretőt
magadnak.
Kállók én a kapuba vasárnap délelőtt,
Kötök én majd a fejemre kupikék keszkenőt,
Tálalok én kedves babám — ha tetszik — tizenkét
szeretőt.

Felveszem a bokorugró virágos rózsaszín szoknyámat
Felhuzom a magassarkú kopogós pirosbőr csizmámat,
Klárás gyöngyöt tizenkét sort kötök a nyakamba,
Pántlikát is fonok majd fekete hajamba
Tálalok én tiz szeretőt helyetted mindegyik ujjamra.

Jaj de hamis a legénynek a szeme, a szíve, a lelke,
Ma a lány kéne néki, holnap meg a barna menyecske
Mert a legény szökét, barnát hiteget, hiteget,
Asszonyt, leányt mind egyformán kinevet, kinevet
Kalapjára minden ágról bokréttát szedegét, szedegét.

Ide, ide, gyere ide . . .

Ide, ide, gyere ide, barna kis lány! Csókolj meg!
Megfogadom — bizony Isten — senkinek sem mondom meg.
Ide hát piczi szád! Nem tudja meg az anyád, nem, nem, nem.
Ide, ide, gyere ide, csókolj meg hát kedvesem!

Ejnye ejnye! Elhallgasson! Nem olyan lány vagyok én
A kitől ugy könnyű szerrel csókot kaphat a legény.
Le is ur, fel is ut. — Ha szomjas kend ott a kut, —
De a szomjas ajakára csókot itt nem kaphat kend.

Rejtelmek, csudák és babonák.

Irt: **Sulyok Károly.**

A természettudományok fejlettsége, családok szédelgése és a nép bámulatos együgyűsége minden időben melegegya volt a csudáknak, rejtelmeknek és a babonának.

A legrégebbi korban kutatva, temérdek sötét jelenségre találunk csak az éjti az embert gondolkodóba, hogy az u. n. titkos tanak írói, honnét meríthették az anyagot tanaikhoz, melyeket oly mély meggyőződéssel hirdettek, mintha közvetlen tapasztalat révén jutottak volna hozzá?!

Itt van például a Kabala, melylyel az egész óvilág foglalkozott már. A kabalisták szerint a titkos táblákból mindenki megtudhatja az ő angyalát vagy bárkiét, sőt egy egész nemzetét. Így a magyar nemzet főnemője Leuviah, ki az ember értelmi tehetősége fölött uralkodik; a ki az ő befolyása alatt született, az nemesszívű, vig kedélyű, szeretetreméltó, szerény és minden bajt nyugodtan tűr. Leuviahnak ellensége a démon, a bura, kinra van neki befolyása, ezivakodó. Leuviahnak és a demonnak ideje, mely alatt uralkodnak, június hó 18-tól 22-ig tart.

Az újabb kabalisták közül leghíresebb volt St. Germain ki Pompadour asszonnyal szorosabb barátságban levén, XV. Lajos udvaránál tekintélyes személy volt; ő egy tükörben mutatta meg XV. Lajosnak unokája fejtelten testét.

Aztán Cagliostro, ki XVI. Lajosnak tükörben, Maria Antoinettenek egy pohárban mutatta meg lehullott fejét. Cagliostro neje férjének mindenben követője volt, ő volt a szeretetreméltó háziasszony azokon a misztikus lakomákon, melyeken Delambert, Diderot, Voltaire, Choiseul, Voisenon, Farber stb. meg szoktak jelenni. Ha hat élő ember jelent meg, az asztalt mindig tizenkettőre terítették, mert ugyanannyi szellem is részt vett a szünpóziónon, kik az élőkkel vígan poharaztak és beszélgettek.

Magyarországon is el volt terjedve a bűbajosokban, varázslókban, és boszorkányokban való hiedelem. Szent István törvénykönyvének egy cikkelye az iránt intézkedik, hogyan fenytsek meg a püspökök a varázslókat és bűbajosokat, Kálman király kimondta ugyan törvényben, hogy nincsenek boszorkányok, de azért manapság is nemegyszer hiszi, hogy volt, van és lesz boszorkány.

A szegedi boszorkánypöröket mindenki ismerheti. A csongradmegyei Szegvár község archivumában is van egy iratesomó, mely valami Szőke Tamásné nevű boszorkány ügyét tárgyalja.

Megyesen az 1614-ben tartott országgyűlésen egy uri asszonyt, Imreffy Katalint ítélték paráznaság és bűbajosság miatt fejes jószágvesztésre; 1619-ben pedig a gyulafehérvári gyűlésen fogtak pörbe Báthory Gábor nővérét, Annát, mert ördögi mesteriséget űzött, bűbajos volt és cseregette szerezte. A boszorkányokban való hiedelemmel nem volt kisebb a babonáság iránt való előszeretettel. A XVII. században bizonyos János diak egy levélben arra oktatja Gődény István ugoesai nemest, hogy lehet valakiből a titkot kigyóntatni; Vizi bekának messe ki szájából a nyelvét a békát újra bocsássa a vízbe, nyelvét aztán aszalja meg és midőn az illető ember alszik, hintse szívére; vagy pedig: keressen a bűdös banka (upupa epops) fészében követ és midőn az illető egyén alszik, tegye szívére, a ki így minden titkát ki fogja beszélni.

A korábbi időkben minden természeti tüneteményt, melynek okát nem tudták kifürkészni, valami rendkívüli esemény elő-

jelének tekintették s rendszeren háboru, vagy pestis bekövetkeztét magyarázták belőlük.

Möksén 1516-ban véreső esett, ugyan-csak a Szepességben 1603 január 7-én a huszonnégy szepesi város lelkészei Liebniezen tanácskozássra gyűlve, este a hold felköltével egy második holdat is láttak.

B. Berényi Ferencnek a Nemzeti Muzzeumban levő naplójában van, hogy mikor 1610 január hó 3-án az az istentelen életű, aruló Ocskay Lászlónak (a brigadérosnak) Érsek-Ujváron fejét vette a hóher. Az Ujvártól Surányig vezető ut mentén álló Boldogasszony képét néhány napig vérezni láttak a környékbeli parasztok.

A kurucz világban egyébként is sok ilyen csoda esett.

Beresényi J705 május hó 24-én Nyit-ráról egy szélahamos németet küldött a fejedelemez egy levéllel. Azt mondja (t. i. a német) hogy olyan orvosságot tud, egész tábornak, ha kenyerre nem lesz ott, nem szomjazik, nem éheznek. Két nap kopáltattam. enni kért, — megüzentem neki: vegye bé az orvosságot, hadd bizonyítsa magán hasznát. Igen morgott! — teszi hozzá a svindlernek föl nem ütő főgeneral uram.

Beresényi mindamellett mégis adott talán valamit a jóslásokra. Még a táborban is vele volt a „Lux in tenebris” című jóskönyve, melyből különös passzióval szeretett olvastatni Volt neki aztan (1704—1706) egy saját külön jóvendőmondója, valami Konez Marton nevű matyásföldi, tarlósi molnár, kit ő kigyelme méltósága közönségesen csak „Habakuk molnárom”-nak nevezgetett. A sok bibliaolvasásban meghibbant a szegény molnár elmeje és maníja lön a jóslás. Folyton azt jóvendőlte.

— Az sasfeszek elhanyagattak; Konez nram, ki kémszolgálatával sokszor hasznára volt Beresényinek, nem volt csaló, hanem fantasztá, maga is hitt rendkívüli láterejében. Szolgálatiért pénzt nem fogadott el. A jóra való Kurucz Habakukot Pozsonyban a németek sok nagy kegyetlenséggel vezettek ki.

Effajta csodaembernek tartották Boty-tyant is, még pedig nem csak magok a kuruczok, hanem a németek közt is általános volt a hiedelem, hogy az öreg tábornokot golyó nem éri, fegyver nem fogja, verset is csináltak róla!

Vak Bottyán, du Teuffelsbruth,
Dein Thun ist Gott zuwider,
Er hat die Stadt in seiner Hut,
Und stürzet dich darnieder.

Rákóczy felesége a II. Endre magyar király leányától, szent Erzsébettől egyenes agón leszarmazó fejedelmi hölgy, a híres szőke szépség, Sarolta Amália, hesseni hercegnő szinten babonás volt, mint az alábbi esetből látszik. Mikor 1708—1712. években Lengyelországban tartózkodott, egy éjjel Varsóban azt álmodta, hogy egy kis szobában, melyet azelőtt sohase látott, egy ismeretlen férfi lépett hozzá s billikomot tartva eleje, ivással kinalta; ő az italt nem fogadta el, de ama férfi tovább is unszolta: — Igyál, mert ez az utolsó ital, melyet életedben inni fogsz!

A fejedelemlő erre fölébredt. Ezt az álmodt aztán folyton elméjében forgatta. Mikor 1721-ben Párisba költözött, a chesmidy-kolostorban szállt meg s mikor itt hálósobájába lépett, felkiáltott:

— Innét nem jövök ki élve, mert ez az a szoba, melyről én Lengyelországban álmodtam hol én utoljára ittam.

1722. februárban este ebben a szobában hirtelen rosszul lett, a híres párisi orvos, dr. Helvetius meglátogatta betegágyán

s mikor a fejedelemlő megpillantotta, ijedten kiáltott föl:

— Ah Istenem, ez az a férfi, ki nekem Varsóban álmodban megjelent s a halálos italt ajkaimhoz tartotta!

És a szép szőke hölgy csakugyan ebben a kis szobában halt meg február hó 18-án.

A kuruczok nagy ellensége, gróf Heister Szigbert császári tábornok is babonás volt. Minden nagyobb vállalatába csak pén-teken fogott.

A régi időkben még a napokat is felosztották szerencsés és szerencsétlen napokra az évnek harminczkét szerencsétlen napja volt szerintök: január 1., 2., 4., 6., 11., 15., 17.; február 16., 17., 18., 20.; márczius 15., 16.; május 7., 8., 20.; június 6., 15., 16.; július 18., 20.; augusztus 12., 18.; szeptember 6., 9.; november 1., 15., 17.; december 6., 7., 11.

Csudadoktorokban se volt hiány. A híres győri vicegenerális, gróf Eszterházy Ferenc, — gróf Eszterházy János és Ocskay Magdolna fia, — Fejérmegye főispánja és Csesznek várának ura, ki mellesleg monda agglégénysorban maradt halála napjáig, egy sajátkezűleg irt füzetkékben néhány csuda-receptet jegyzett föl:

Fogfájásról való orvosság,

az kit újhold péntekén kölletik cselekedni, vagyis orvosolni: az kinek az foga fáj: Isten jó napot új hold, új péntek, akkor fájjon az én fogam, mikor háromféle hust eszem: gyikhust, kigyóhust, békahust! Ezen szokot pedig háromszor kell mondani és mikor akarja mondani az ember, tehát az ajtó közepiben álljon és az holdra felnézzen!

Probatum est.

Hideglelésről:

Abracadabra x NB. Eztet
Abracadabr x vissza köll
Abracadab x irnyi nem
Abracada x szokás szerint;
Abracad x ih gyomororra; a mikor
Abraca x írja, semmit se szóljon.
Abra x ha leírja, be ne po-
Abra x rozza, magatul szaradjon,
Abr x ha férfi, jobb hóna alá, ha
Ab x nőstény, bal hóna alá kösse
akármikor.

A x Ezzel sok száznak használtam hidegle és ellen!

Eszterházy Ferenc grófnak a XVII-ik század elején irt ez a kis füzetkeje a grófi család pozsonyi levéltárában van.

Az ötvenes évek táján egy magyar magnetiseur csudagyógyításai szinten nagy feltűnést keltettek; Szapáry Ferenc gróf volt ez a csuda orvos. Sokoldalú, mély tudományu, töprengő elmével ajándékozta meg a tereintés. — Nagy tudását művében rakta le: Magnetisme et Magnetotherapie, Páris, 1854.

Különösen érdekes egy nyilatkozata: Én is tanultam eleintén könyvekből, merítettem a közös forrásból. De mikor láttam, hogy az or. osi tudomány nem tanit meg gyógyítani, hogy nem egyéb, mint vak mely világtalant vezet. akkor letértem az oly sok idő óta hasztalanul koptatott ösvényről, Istenben való bizalommal és embertársaim iránti szeretettel kutattam s a magnetismus feltarult előttem és én gyógyítottam . . . mindig.

Babonások, a természet feletti sóvárgások fanatikusai, kontemplatív szellemű rajongók mindig voltak is, lesznek is. Talán még a pozitív tudományok apostolait is győztri neha napján egy kis Faust-szerű töprengés! . . .

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontúl minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Uj gőzmalom!

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy **Debreczenben a volt sertésvásártéren, a Bárány korcsma átellenében, egy a maikornak megfelelő a legjobb berendezéssel ellátott új gőzmalom és olaj malmot állítottam fel.** Az őrleto közönségnek tehát a legjobb alkalma nyílik buza, rozs, tengeri és többi terményeit **olcsón és kitűnő minőségben** nalam őrletni, főfeladatam oda irányul, hogy a t. cz. közönség lelkiismeretes és pontos kezeltefésém által minden tekintetben kielégítve legyen úgy az átadott súly, valamint a termények **eredeti minőségben** feldolgozott őrleményekben való visszaadása által. A t. cz. közönség b. partfogását kerve kiváló tisztetettel **Rosenthal Dániel.** Liszt, korpa, dara eladás a malomban kiesinyben es nagyban.

Tölgyfa szőlőkarók

kapható 4, 5, 6, 7 suk hosszú **Hegedüs Emil** tűzfakaraktaraban, Lakasa Arany Janos u. 16.

2 nagyobb urilakás,

melynek mindegyike 5 szoba, fürdő szoba és mellékhelyiségekből áll, légszesz világítással udvari vízvezetékkel, a legnagyobb kéli nyellemmel berendezve, esetleg istállóval együtt máj. 1-től kiadó Rakóczy-utca 11 sz. (volt Liptai ház.) Értekezhetni ugyanott.

Eladó ház Debreczenben a Hatvan utca elején piachoz közel eső 8. sz. — 415 negyszögöl területű házastelek kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Hody Beláneval Egyházter 17. Debreczenben.

Tanuló felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Köhögésnél legjobb a dr. Burger Borsy-féle **Pemetefü cukorka.** Kapható Borsy cukrazdájában, Josa és Jona urak üzletében. 1 doboz 20 fl.

Egy régi jóforgalmu

biztos megelhetést nyújtó üzlet. Debreczenhez közeli nagy városban, más vállalat miatt bérbe, esetleg örök áron eladó. — Czim a kiadóhivatalban.

Iskolázott enekló kanárik és tenyéz nőstények olcsón kaphatók Peterfia-u. 26.

Vastag hántott tölgyfa mintként ab Debreczen kövezetvám nélkül 60 frtjával eladó. Debreczen Varga-u. 43 sz. a.

Eladó bor 70 bliter kitűnő fajbor 1901 é. termés, Vadász Emil Ákosföldi szőlőtelepén. Ugyanott fajtiszta szőlővesszők, magas törzsű olott angol köszmete és rózsafák kaphatók olcsó áron. Levelbeli tudukozódások a tulajdonoshoz címzendők Debreczen Homokkert 185.

Szőlő oltvány eladó Dobi Sándornál H.-Nádudvaron.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedrő” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerárában, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón

Ház és udvar május

1-től kezdve kiadó a Hatvan-u. 43 sz. a. a gyümölcs piaczon. Értekezhetni Csengeri Ignác sztraktarában.

Kiadó a Bethlen-u. 23 sz. ház egészben esetleg lakásrészenként.

Kiadó a Reáliskola u. 3 utca szobás lakás és mellékhelyiségek, továbbá a Hatvan u. 42 sz. a. 2 szobás lakás. Értekezhetni Hatvan-u. 42 sz.

Kiadók a Bethlen u. 23 sz. házban péknek, kész kemencével, asztalosnak, lakatosnak alkalmas helyiségek lakásokkal.

A timár társulat

Hunyadi-utca i. sz. házánál a vendéglő helyiség hozzátartozandókkal május 1-re kiadó, esetleg magan lakásnak is. Értekezhetni Peterfia 36 a társulati elnök Ekli Gáborral.

Eladó tanyabirtok.

A Vörölyg állomásnál 7 nyilas tanyaföld eladó. Értekezhetni Kossuth-Pacsirta u. 29 sz. a. Molnár Sándor tulajdonossal.

Kiadó ház

nagy udvarral Erzsébet u. 36 sz. a. máj. 1-től. Különösen alkalmas iparosoknak, péknek, kereskedőknek. Bővebbet a tulajdonosnál Teleky-u. 5 sz. a.

5 nyilas tanyás újföld a szoboszlói országot melletti eladó Vörösmarty-utca 5.

Czimbalom részletfizetésre is!

4 évi jótállással. Iskola hegedű 6 k-tól 18 koronáig, mester hegedű 40 kor-tól 300 koronáig, flota, okarina, tilinkó, pikoló, harmonika, szajharmonika, klárinot, verkli és bármilyen hangszerek bámulatos olcsón beszerezhetők, ugyszintén bármiféle önműködő hangszerek javításait elfogadom, hegedű javításra nagy gond fordítatik. Kitűnő hurok, hegedű alkatrészek s cimbalom, hurfonott ur 1 db. 22 fl., tehát nem kell rossz hurrall játszani, saját fonásom, saját géppel készült régi hangszert veszek vagy becserelek. Hangolást elfogadok. Tisztelettel Tóth János I-ső alföldi szakképzett műhangszer készítő. Raktár és hegedű műhely főtér 41. sz. a. Műhely Simonfy utca 59., a hangszerek készítése megis tekinthető.

1902. május 1-től kiadó.

Modern uri lakás **Kossuth-u. 7 sz.** I. emelet az udvarra, előszoba, világos 3 szoba, fürdőszoba és minden más mellékhelyiséggel, parket, tapet és légszesz luszterekkel, tiszta udvar, jóvizű kut. Magános uraknak, kis családnak, irodának nagyon előnyös.

Értekezhetni:

Kardos László

üzletében.

Valódi moskvai „Karaván Teák”,
Valódi moskvai „Popoff”,
Valódi Jamaikai Rum
Valódi francia pezsgők
Valódi francia likőrök
Valódi hollandi likőrök
Valódi francia cognac
Kitűnő magyar cognac
Kitűnő magyar tokaji asszuk
Kitűnő magyar pecsenye borok
Kitűnő magyar asztali borok
Kitűnő magyar tea sütemények
Kitűnő magyar czukorka speciálisok.

Kontsek Géza

újjonnan berendezett üzletében

Kossuth-utca 7.

Uj nagy fűszer árjegyzék kívánatra ingyen.

Ujdonság!

Szabadalmazva Magyarországon és a szomszédos államokban.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű és köztársasági

BUDAPEST

VII. Erzsébet-körút 50.

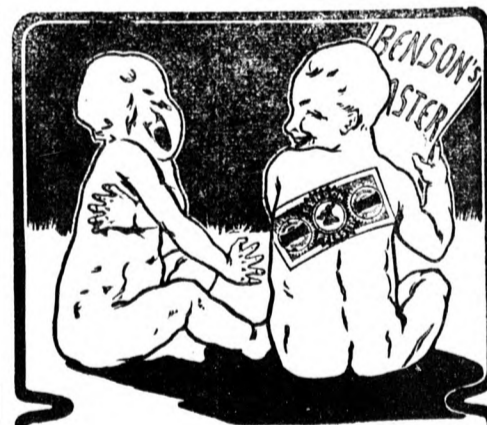
egész új szerkezetű vérkötőt talált fel, mely a legmodernebb technikai vívmányok között, orvosi kapacitások szerint, a legelőbb helyet foglalja el és e téren a legteljesítményűnek bizonyult. Fent nevezett czégnél az összes betegápolási czikk, köztérdek.

gummiárak

sib. a legjobb minőségben jutányosan beszerezhetők. Nagy kepes árjegyzék ingyen es bérmentve. Feau címre figyelni tessék.

Utánzó ellen vedve 16307 sz.

Seabury & Johnson-féle

BENSON-TAPASZ

a leghatásosabb szer köszvény, csusz, derékfájás, hátbaj, mellhaj, köhögés és mindenféle meghűléseknél.

Ovakodjunk csekélyebb értékű utánzatoktól.

Kapható Mihalovits J. gyógyszer. Debreczen.

Fitos Ferencz gyógyszer. N.-Károly.

Louis Ritz & Co. Hamburg.